

Contractmodel voor de levering van zonnewarmte

Augustus 2010

Het project "Uitbreiding van biomassa en zonneverwarming in de openbare en particuliere gebouwen via de aanpak door energiediensten (Bio-Sol-ESCO)" wordt ondersteund door de Europese Commissie via het IEE-programma (contractnummer IEE/07/264).

De enige verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit rapport ligt bij de auteurs. Het geeft niet de mening weer van de Europese Gemeenschap. De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de hierin opgenomen informatie.

Inhoudstafel

1.1	Contractmodel voor de levering van zonnewarmte.....	4
1.2	Contract	4
1.3	Energie specificatie	4
1.4	Duur van het contract.....	8
1.5	Hoeveelheid	8
1.6	Prijs.....	8
1.7	Levering van energie	9
1.8	Warmteafgifte	10
1.9	Betalingsvoorwaarden.....	11
1.10	Aanvullende clausules	12
1.11	In geval van een geschil.....	12
1.12	Overmacht	12
1.13	Rechten van derden.....	14
1.14	Toepasselijk recht en jurisdictie	14

1.1 Contractmodel voor de levering van zonnewarmte

VOORBEELD CONTRACT VOOR DE LEVERING VAN WARMTE-ENERGIE UIT ZONNECENTRALE

Contract tussen de <LEVERANCIER> en de <EINDGEBRUIKER> voor de levering van warmte-energie uit zonne-energie aan <SITE>.

Inleiding:

- a) <BEDRIJFSNAAM VAN LEVERANCIER> is de privé/publieke vennootschap, met maatschappelijke zetel te <ADRES>, nummer XXXX van de vennootschap in het register, hierna "de leverancier" genoemd,
- b) <NAAM VAN EINDGEBRUIKER> is de privé/publieke vennootschap, met maatschappelijke zetel te <ADRES>, nummer XXXX van de vennootschap in het register, hierna "de eindgebruiker" genoemd;
- c) <ADRES> is the locatie (in eigendom en) van waaruit de eindgebruiker opereert, waar de levering door de leverancier van warmte-energie voortkomende uit zonne-energie wordt vereist, hierna "de locatie".

1.2 Contract

- 1.2.1 De leverancier verbindt zich ertoe tot het leveren aan de eindgebruiker, en de eindgebruiker gaat akkoord met de aankoop van de leverancier van warmte-energie opgewekt uit zonne-energie volgens de specificaties, voor de periode, tegen de prijs, en volgens de bepalingen en voorwaarden zoals hieronder vermeld.
- 1.2.2 Met het oog op het behoud van de controle van de nodige kwaliteit, gaat de eindgebruiker akkoord om geen zonne-energie te kopen noch te gebruiken afkomstig van een andere bron of leverancier, behalve wanneer de leverancier niet in staat is om leveringen te bieden of te voldoen aan specificatievereisten van de zonne-energie.

1.3 Energie specificatie

1.3.1 Zonne-energie

De randvoorwaarden waaronder een ESCo zal moeten overwegen en beslissen over de installatie en de werking van een zonne-installatie, zullen nogal variëren. De processen voor een installatie geïnstalleerd op een groot terrein die een verwarmingsnetwerk van een district voedt, verschillen van een systeem geïnstalleerd op een woongebouw. Niettemin heeft de ESCo behoefte aan een gestructureerde en betrouwbare zonne-gerichte audit procedure als

technische basis voor haalbaarheidsstudies, besluitvorming en planning. De audit procedure in dit gedeelte beveelt de volgende stappen aan:

- a) Ten eerste verzamelt de initiatiefnemer van het ESCo-project - dit kan de objecteigenaar of de ESCo zelf zijn - de basisgegevens om een overzicht te krijgen over de algemene situatie en mogelijkheden voor het installeren van een zonnecentrale en voor het invoeren van een ESCo in een contract.
- b) Een energie-concept voor het object wordt uitgewerkt, met presentatie van de integratie van de zonne-energie installatie met andere hernieuwbare energie, energie-efficiënte en conventionele technologieën.
- c) Een bezoek aan het object of de bouwplaats wordt georganiseerd samen met alle partners betrokken bij de realisatie van het project.
- d) Indien nodig moet een korte-termijn meetprogramma (6 tot 8 weken) worden uitgevoerd om het energietarief te verifiëren.

1.3.1.1 Belangrijke aspecten van de meet- en verificatieprocedures (M&V)

De ESCo onderzoekt belangrijke aspecten van de meet- en verificatieprocedures (M&V). Het doel van de installatiemeting en -controle (M&V) ESCO's bedienen en onderhouden zonne-energiecentrales voor langere periodes en factureren de geproduceerde zonnewarmte aan de klant. Deze rol van de ESCO omvat specifieke doelstellingen en eisen voor de meting- en controleprocedure toegepast op de zonne-energiesystemen.

De specifieke doelstellingen van M&V zijn:

- kosteneffectieve controle van de installatie
- controleren van een optimale werking van de installatie
- meting van de warmte die aan de klant moet worden gefactureerd
- snelle foutdetectie

Overeenkomstige vereisten zijn:

- de beschikbaarheid op afstand van de gegevens van de systeemstatus en externe toegang tot de controller parameters
- gecertificeerde warmtemeters met voldoende nauwkeurigheid
- foutanalyse routines ingebouwd in de controller software
- eenvoudige tele-monitoring van de installatie en controletechnieken
- controllers gebruikt voor grote zonne-energie installaties

De controle van zonne-installaties is in het algemeen niet ingewikkeld, maar een aantal bijzonderheden met betrekking tot hun controle-strategieën moeten in rekening worden genomen en opgevolgd met het oog op een optimale werking te garanderen.

In principe wordt één van de twee typen controllers gebruikt voor zonne-energie installaties:

- vrij programmeerbare mainframe controllers
- vrij programmeerbare zonne-controllers

Mainframe controllers bieden maximale vrijheid met betrekking tot hun configuratie en uitbreiding van dataverzameling, verwerking en externe toegang.

Vrij programmeerbare zonne-controllers geproduceerd door gespecialiseerde fabrikanten bieden vooraf geconfigureerde routines voor deze bijzonderheden en verzekeren op die manier een robuustere werking. Meerdere commerciële producten zijn beschikbaar en uitbreidbaar voor dataverzameling, verwerking en externe toegang.

Zonnestraling is de elementaire energie-ingang voor het zonne-verwarmingssysteem en moet worden gemeten om de warmte-uitvoer van het systeem te evalueren. Stralingsgegevens

worden hoofdzakelijk gebruikt voor dagelijkse, maandelijkse of jaarlijkse systeemproductie verificaties, waardoor geen metingen van het hoge niveau nodig zijn.

In de meeste gevallen wordt de totale straling alleen gemeten (geen scheiding van de directe en diffuse straling).

Één van twee beschikbare sensortypen wordt gebruikt:

PV-sensoren die omwille van hun golflengte-afhankelijke gevoeligheid een vrij beperkte nauwkeurigheid hebben en Pyranometers die nauwkeuriger werken, gebaseerd op een warmte-effect. De nauwkeurigheidsklassen worden gedefinieerd in de ISO 9060 met als resultaat nauwkeurigheden voor de dagelijks gemeten straling van ongeveer $\pm 3\%$ voor secundaire standaard, $\pm 5\%$ voor de eerste klasse instrumenten en $\pm 10\%$ voor tweede klasse instrumenten. Pyranometers zijn gevoelig voor sensorvervuiling en moeten op regelmatige tijdstippen worden gereinigd, afhankelijk van de feitelijke en de plaatselijke verontreinigingsomstandigheden.

Een alternatief voor stralingsmetingen kunnen gegevens zijn die worden verkregen uit satellietbeelden. Deze gegevens kunnen grote afwijkingen tonen voor onmiddellijke metingen, maar produceren vrij goede overeenkomsten op een maandelijkse basis.

Nauwkeurigheden tgo. gegevens gemeten op het terrein van $< 5\%$ worden gemeld. Een satelliet straling databank werd ontwikkeld onder het Satel-Light-project (www.satel-light.com).

1.3.1.2 Temperatuurmeting

De beschikbaarheid van temperatuurmetingen op verschillende plaatsen in het systeem worden gebruikt voor het opsporen van mogelijke fouten en foutbronnen (bijv. te hoge retourtemperaturen van het collector veldcircuit).

De meest gebruikte temperatuursensoren zijn Platina-resistentie-thermometers van de PT 100, PT 500 of de PT 1000 klasse. Basis aanbevelingen voor de installatie van temperatuursensoren zijn:

- Sensoren moeten in goed thermisch contact zijn met het meetmiddel (goed geïsoleerde onderdopelingssensoren in plaats van met een klem)
- Sensoren en kabels geïnstalleerd in het collectorcircuit dienen resistent te zijn tot 200 °C.
- 2-draads-kabels zijn voldoende voor controledoeleinden. Voor het meten worden 4-draads-kabels aanbevolen, om de invloed van kabellengte te elimineren.

1.3.1.3 Warmtemeting

De ultrasone warmtemeters zijn de technische state-of-the-art vandaag en zullen worden gebruikt. Ze bevatten geen bewegende delen, en zijn daardoor niet aan slijtage onderhevig en hebben een lange levensduur, wat weinig onderhoudskosten betekent voor de ESCo.

De warmte-energie vervoerd in een pijp wordt gemeten door middel van de volgende formule: $Q_p = V_p \times \rho \times c_p \times \Delta T$. Dus, de warmtemeters zijn vaste waarden voor ρ en c_p (het is essentieel om het juiste volumedeel van antivries te gebruiken!), en ze meten V_p en ΔT via de toevoer- en retourtemperaturen. De V_p wordt gemeten zonder enig bewegend deel, via een ultrasoon signaal (meting van de signaal transitietijd), de temperaturen worden

meestal gemeten met PT100 of PT500 temperatuursensoren, afhankelijk van het specifieke model.

1.3.1.4 Pomp- en klepstatus controle

In het geval dat tijdreeksen worden genomen van stralings- en temperatuurgegevens, is het aan te bevelen om ook de status van pompen en kleppen te controleren om eventuele niet-overeenkomst van controllerstrategie te identificeren.

1.3.1.5 Online functioneren verificatie

De meeste controllers hebben de functie voor een verificatie van online installatie functioneren, dat wil zeggen relevante temperaturen en statussen worden continu geverifieerd aan de hand van functioneringscriteria geïmplementeerd in de controller software. In het geval aan één van de criteria niet wordt voldaan, wordt een waarschuwing gestuurd naar de installatie operator, om onmiddellijk elk operationeel probleem te herkennen. De volgende criteria moeten vervuld zijn:

- significante uitstraling, maar de pomp is uitgeschakeld
- 's nachts, maar de pomp wordt geactiveerd of de collector is warm
- de pomp wordt geactiveerd en het temperatuurverschil tussen toevoer- en retourleiding van het collector circuit is te hoog
- de pomp wordt geactiveerd en het temperatuurverschil tussen collector en toevoerleiding van het collector circuit is te hoog
- de systeemdruk is laag (indien gemeten)

1.3.1.6 Dagelijkse installatie-opbrengst verificatie

Een deel van de dagelijkse installatie-opbrengst t.g.o. de dagelijkse straling laat toe om een eenvoudige controle uit te voeren van de efficiëntie van de installatie. Tijdens de regelmatige werkingsperiodes, vormen de meetpunten een rij dichtbij een lineaire afhankelijkheid van deze twee hoeveelheden.

Programma's als TSOL of TRNSYS laten toe meer verfijnde correlaties te produceren tussen het verwachte systeemrendement, de straling, de lading en andere relevante hoeveelheden. Dergelijke correlatie maakt het mogelijk om het werkelijke rendement van zonne-energiesystemen beter te kunnen beoordelen. Dit soort controle wordt geautomatiseerd en geïmplementeerd in de controller software.

1.4 Duur van het contract

- 1.4.1 Dit contract is voor een periode van <XX> en zal aanvangen op <DATUM> en eindigt op <DATUM>, (met een formele evaluatie na de eerste zes maanden van het contract en vervolgens jaarlijks om de behoefte te evalueren tot aanpassingen van het contract). Eventuele aanpassingen moeten onderling overeengekomen worden tussen de eindgebruiker en de leverancier. Als de leverancier of de eindgebruiker het niet eens kunnen worden of tot aanpassingen te komen, kan elke partij naar eigen goeddunken het contract na 3 maanden beëindigen.
- 1.4.2 Dit contract kan worden verlengd met instemming van beide partijen, niet minder dan drie maanden voor het einde van de oorspronkelijke contractperiode.
- 1.4.3 In het geval één van beide partijen niet aan zijn contractuele verplichtingen voldoet onder dit contract, heeft de andere partij het recht het contract te beëindigen met een opzegtermijn van drie maanden, tenzij dergelijke schending van het contract wordt verholpen door de in gebreke blijvende partij tot redelijke tevredenheid van de niet in gebreke blijvende partij. Als er een wezenlijke schending is begaan door één van beide partijen, die naar het redelijk oordeel van de niet in gebreke blijvende partij, niet kan worden verholpen binnen 10 werkdagen, kan de niet in gebreke blijvende partij dit contract onmiddellijk beëindigen door middel van een schriftelijke kennisgeving.

1.5 Hoeveelheid

De minimale warmte-afname tijdens de gedefinieerde contractperiode zal XX megawattuur (MWh) zijn, gelijk aan de verwachte jaarlijkse warmtebehoefte van de site genormaliseerd tegen de relevante regionale graaddag gegevens. De eindgebruiker is verplicht om warmte-energie te kopen op basis van de verwachte jaarlijkse vraag en dit aan het tarief vermeld in clausule 1.6.1, tenzij de leverancier niet in staat is de relevante benodigde hoeveelheid energie te leveren om andere redenen dan een falen van de eindgebruiker om de operationele werking van de verwarmingsketel te handhaven of om leveringen te ontvangen. De leverancier is niet verplicht om meer energie te leveren dan de hoeveelheid die nodig is om de minimale warmte-afname te bieden.

1.6 Prijs

- 1.6.1 De prijs voor levering van warmte aan de eindgebruiker zal worden gebaseerd op het volgende tarief(ven) tot <DATUM VAN JAARLIJKSE HERZIENING >:
- €X/MWh per eenheid warmte gebruikt met een minimaal totale afname;
  - €X/MWh huurprijs / administratieve heffing op maandelijkse basis,
  - €X/MWh operationele kosten, om rekening te houden met variaties van de operationele efficiëntie.
- 1.6.2 Facultatieve clausule [zie toelichtingen] (doorhalen wat niet van toepassing is): Een bijkomend vast bedrag voor de werking en het onderhoud van de verwarmingsketel en

aanvullende apparatuur (zoals warmtewisselaars, distributiepompen, opslag toevoermechanismen) aan een kostprijs van €XX/MWh maximale capaciteit van de verwarmingsketel per jaar is van toepassing.

- 1.6.3 De prijs van de warmte zal jaarlijks worden opgewaardeerd [zie toelichtingen] en elk jaar verhoogd in de <MAAND> met dergelijk bijkomend bedrag zoals overeengekomen met de eindgebruiker en in overeenstemming met clause 3.3.

1.7 Levering van energie

- 1.7.1 Zonne-energie wordt geleverd door de zonnecollectoren en opgeslagen in een waterberging.
- 1.7.2 Een verklaring van risicobeoordeling en -methode wordt niet later dan 5 werkdagen voorafgaand aan de eerste leveringsdatum voorbereid onder dit contract, na een eerste site-bezoek en discussie met de eindgebruiker, om rekening op te maken van de gevaren op de site en de risico's voor voetgangers, voertuigen en eigendommen op de site tijdens de energie-levering en het lossen daarvan. Deze wordt jaarlijks formeel herzien, of wanneer een wijziging van de gevaren en risico's op de site wordt geïdentificeerd. De leverancier is niet aansprakelijk voor enige vertraging of verlies door de eindgebruiker als een direct gevolg van niet-naleving door de eindgebruiker van eventuele aanbevelingen uit de verklaring van risicobeoordeling en -methode.
- 1.7.3 Samen met een zending van biomassa/zonne-energie verstuurt de leverancier een bestellingsnota en een kwaliteitsverklaring aan de eindgebruiker via elektronische post of fax. Een papieren kopie van de bestellingsnota wordt verstrekt aan de eindgebruiker op de site(s) bij de levering van elke zending.
- 1.7.4 De opzegtermijn met verzoek tot levering van energie aan de eindgebruiker zal een minimum van XX dagen zijn.
- 1.7.5 In het geval van het verzoek tot een levering op minder dan de opzegtermijn uit clause 1.7.4 wordt een extra vergoeding van €XX betaalbaar gesteld om de kosten van een snelle levering te dekken. Voor alle duidelijkheid: de leverancier is niet verplicht om te voldoen aan alle vereisten voor een aflevering waarin de opzegtermijn minder is dan die in clause 1.7.4.
- 1.7.6 Het is de verantwoordelijkheid van de leverancier/eindgebruiker (schrappen wat niet past) om de niveaus van de opslag te controleren en de leverancier te informeren over de nood aan leveringen van zonne-energie.
- 1.7.7 Tenzij anders vooraf overeengekomen met de koper, worden leveringen gemaakt tussen de uren XX.00 en YY.00, of op een ander tijdstip, vooraf in overleg met de eindgebruiker van maandag tot XXXdag.
- 1.7.8 Als een levering niet kan plaatsvinden binnen de uren die in de bestelling worden gespecificeerd en de gehele of gedeeltelijke levering is niet mogelijk omwille van obstakels op de site van de eindgebruiker die buiten de controle van de leverancier

vallen, zal de leverancier het recht hebben op compensatie om de kosten van het transport te dekken en op de betaling van een extra toeslag van XX% van de voorspelde warmteafgifte van de bestelde energie, tenzij de eindgebruiker de leverancier informeert over dergelijke obstructie binnen de opzegtermijn vermeld in voorgaand clausule 1.7.4.

- 1.7.9 Bij de levering van de energie aan de eindgebruiker, worden visuele controles uitgevoerd door de eindgebruiker om de conformiteit te verzekeren met de overeengekomen specificaties (zie clausule 1.8, Monsterneming).
- 1.7.10 Als uit visuele controles blijkt dat de biomassa/zonne-energie niet voldoet aan de overeengekomen specificaties, behoudt de eindgebruiker zich het recht voor om de volledige lading te weigeren. In het geval dat het niet mogelijk is om een visuele controle van de energielading uit te voeren totdat deze zich in de energieopslag bevindt, dan behoudt de eindgebruiker zich het recht voor om de biomassa/zonne-energie te weigeren binnen 24 uur na levering. Indien zich een weigering voordoet, is de leverancier verplicht om op eigen kosten de energie zo snel mogelijk te vervangen om de continue werking van de verwarmingsketel te verzekeren.
- 1.7.11 De leverancier is verantwoordelijk voor het onmiddellijk opruimen van eventuele opslag gemorst tijdens het lossen en zal geschikte instrumenten verschaffen voor deze taak.
- 1.7.12 De opslag blijft voor risico van de leverancier tot aan de levering volledig is gelost naar de opslagfaciliteiten van de site.
- 1.7.13 Bij overdracht van eigendom van de zonne-energie aan de eindgebruiker, wordt de eindgebruiker verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat de biomassa/zonne-energie blijft behouden, binnen passende ecologische parameters om zo de calorische waarde, en bijgevolg de warmteafgifte van de biomassa/zonne-energie niet in gevaar te brengen. De leverancier is niet aansprakelijk voor verlies of schade aan de opslag, waar de eindgebruiker niet heeft voldaan aan deze clausule 1.7.13.
- 1.7.14 De leverancier verbindt zich ertoe om alle zonne-energie die onder de voorwaarden van deze overeenkomst wordt geleverd, afkomstig zal zijn van [details invoegen van de bron].

1.8 Warmteafgifte

- 1.8.1 De installatie en de doeltreffende werking van een passende warmtemeter om de warmteafgifte op te nemen van de verwarmingsketel is de verantwoordelijkheid van de eindgebruiker (tenzij clausule 1.7.2 is opgenomen binnen de contractuele overeenkomst, in dat geval ligt de verantwoordelijkheid bij de leverancier).
- 1.8.2 Het onderhoud van de dagelijkse loggegevens van de warmteafgifte worden vereist van de eindgebruiker, en deze moeten worden voorgelegd aan de leverancier in een overeengekomen formaat (afdruk en/of elektronisch) op de XX dag van elke maand voor facturering, tenzij deze gegevens op afstand worden vastgelegd door telemetrie,

in welk geval de telemetriegegevens door de eindgebruiker aan de leverancier moeten worden verstrekt.

- 1.8.3 In het geval van een geschil over de warmteafgifte geregistreerd door de eindgebruiker, heeft de leverancier de vrijheid om te verzoeken om een validatie van de gegevens van de warmteafgifte (inclusief het recht om de warmtemeter te testen), en eventuele geschillen worden behandeld in overeenstemming met clausule 1.12.
- 1.8.4 Regelmatige asverwijdering en -vernietiging in overeenstemming met de aanbevolen werking- en onderhoudsschema van de ketelfabrikant is de verantwoordelijkheid van de eindgebruiker om ervoor te zorgen dat de warmte-overdracht oppervlakken rein zijn en daardoor een optimale werking van de verwarmingsketel te waarborgen en tenzij de leverancier ook contractueel de verantwoordelijkheid kreeg toegewezen voor het onderhoud van de verwarmingsketel en de bijkomende installatie, is de leverancier niet verantwoordelijk voor enig verlies, beschadiging of verminderde warmteafgifte als gevolg van het falen van de eindgebruiker om te voldoen aan deze clausule.
- 1.8.5 Onderhoud van de verwarmingsketel en bijkomende apparatuur in overeenstemming met het aanbevolen onderhoudsschema van de fabrikant is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de eindgebruiker (tenzij clausule 1.6.2 werd opgenomen binnen de contractuele overeenkomst, in welk geval de verantwoordelijkheid berust bij de leverancier).
- 1.8.6 Uitval van de verwarmingsketel of operationele problemen die een direct gevolg zijn van sub-standaard onderhoud, misbruik/verwaarlozing van de verwarmingsketel of defecten van de verwarmingsketel zijn niet de verantwoordelijkheid van de leverancier. In dit geval zullen alle kosten die door de leverancier worden geleden als gevolg van het niet kunnen leveren van de warmte, ten laste vallen van de eindgebruiker, onderhevig aan de tariefstructuur vooropgesteld in clausule 1.6.
- 1.8.7 Indien als gevolg van het onvermogen van de leverancier om zonne-energie te bieden de eindgebruiker verplicht is om een stand-by systeem op fossiele brandstof te bedienen, dan betaalt de leverancier voor de energie-output van het stand-by systeem tot het moment dat de ketel kan voorzien worden van met zonne-energie verwarmd water. Indien de eindgebruiker niet beschikt over een standby-systeem, dan zal de leverancier ook de huur betalen van de tijdelijke verwarmingsapparatuur.

1.9 Betalingsvoorwaarden

- 1.9.1 De leverancier factureert de eindgebruiker op een maandelijkse basis op de XX dag van elke maand op basis van de tariefstructuur vermeld in clausule 1.6.
- 1.9.2 Voorwaarden zijn maandelijkse betaling op XX dagen na de factuurdatum.
- 1.9.3 In het geval van achterstallige betalingen heeft de leverancier het recht om verdere leveringen te weigeren totdat alle openstaande achterstallige facturen zijn voldaan.

- 1.9.4 De rente is verschuldigd op de achterstallige bedragen aan de dagelijkse basisrente gepubliceerd door de BankXXX plus X%.

1.10 Aanvullende clauses

- 1.10.1 De leverancier vrijwaart de gebruiker tegen eventuele schade aan verhandelings- en verbrandingsapparatuur door de leverancier, of de levering van houtsnippers die niet in overeenstemming is met de specificaties van clauses 1.3.1, .3.2 en 1.3.3.
- 1.10.2 De leverancier zal een publieke aansprakelijkheidsverzekering van € XXX hebben.
- 1.10.3 De aansprakelijkheid van de leverancier onder dit Contract (inclusief onder elke schadevergoeding) is beperkt tot [zie toelichtingen].

1.11 In geval van een geschil

- 1.11.1 In geval van een geschil over de levering, energiekwaliteit of andere kwesties, zullen beide partijen naar een oplossing zoeken via overleg en discussie. In eerste instantie zal de partij die wenst het geschil onder de aandacht te brengen van de andere, dat schriftelijk doen. De andere partij zal reageren op dit geschrift binnen 5 werkdagen na ontvangst van de kennisgeving van een potentieel geschil. Waar het potentiële geschil betrekking heeft op on-site kwesties bij de eindgebruiker of de leverancier, zal normaal een gezamenlijke vergadering plaatsvinden binnen 8 werkdagen nadat het potentieel geschil onder de aandacht werd gebracht van de andere partij.
- 1.11.2 Wanneer een besluit is overeengekomen na een of meerdere vergaderingen, waaronder een vergadering op de site (indien van toepassing), wordt dit schriftelijk medegedeeld en genoteerd door beide partijen.
- 1.11.3 Indien een besluit niet kan worden overeengekomen na een aantal pogingen, zullen de partijen proberen de kwestie te regelen door bemiddeling in overeenstemming met de institutieXXX. Tenzij anders overeengekomen door de partijen zal de mediator worden benoemd door XXX.

1.12 Overmacht

- 1.12.1 Een partij, mits zij heeft voldaan aan de bepalingen van clause 1.12.3, is niet in strijd met deze overeenkomst, noch aansprakelijk voor enig falen of vertraging in de uitvoering van alle verplichtingen uit dit contract (en, onder voorbehoud van clause 1.12.4, wordt de tijd voor nakoming van de verplichtingen dienovereenkomstig uitgebreid) die voortvloeien uit of toe te schrijven zijn aan handelingen, gebeurtenissen, weglatingen of ongevallen buiten haar redelijke controle (Geval van Overmacht), met inbegrip van, maar niet beperkt tot één van de volgende:

- a) Overmacht, met inbegrip van maar niet beperkt tot, brand, overstroming, aardbeving, storm of andere natuurrampen;
- b) oorlog, dreiging van of voorbereiding op oorlog, gewapende conflicten, opleggen van sancties, embargo, verbreking van de diplomatieke betrekkingen of soortgelijke acties,
- c) naleving van de wet,
- d) brand, explosie of accidentele schade,
- e) extreme weersomstandigheden,
- f) instorten van de constructie, het falen van machines van de installatie, machines, computers of voertuigen;
- g) een sociaal conflict, met inbegrip van maar niet beperkt tot stakingen, acties op bedrijven of uitsluitingen,.....
- h) niet-nakoming door leveranciers of onderaannemers (anders dan door bedrijven in dezelfde groep als de partij die een beroep doet op deze clausule), en (l) onderbreking of storing van openbare diensten, met inbegrip van maar niet beperkt tot elektrische energie, gas of water.

1.12.2 De overeenkomstige verplichtingen van de andere partij worden opgeschort in dezelfde mate als die van de partij eerst getroffen door de Overmacht.

1.12.3 Elke partij die onderworpen is aan een Geval van Overmacht pleegt geen inbreuk op dit contract op voorwaarde dat:

- a) zij direct de andere partijen schriftelijk in kennis stelt van de aard en omvang van de Overmachtssituatie die haar falen of vertraging in werking veroorzaakt, en
- b) zij het effect van het Geval van Overmacht niet kon vermijden door het nemen van voorzorgsmaatregelen die, gelet op alle kwesties die bekend zijn voor de Overmachtssituatie, het redelijkerwijs had moeten nemen, maar dit niet deed, en
- c) zij gebruik heeft gemaakt van alle redelijke inspanningen om het effect van de Overmachtssituatie te verminderen, om haar verplichtingen uit hoofde van dit contract op een manier die redelijkerwijs haalbaar is, uit te voeren, en om de werking van haar verplichtingen te hervatten zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk.

1.12.4 Als de Overmachtssituatie heerst gedurende een ononderbroken periode van meer dan zes maanden, kan elke partij deze overeenkomst beëindigen door het geven van een schriftelijke kennisgeving van 14 dagen aan alle andere partijen. Bij het verstrijken van deze opzegtermijn, zal dit contract beëindigen. Een dergelijke beëindiging doet geen afbreuk aan de rechten van de partijen met betrekking tot een inbreuk op dit contract voorafgaand aan een dergelijke beëindiging.

1.13 Rechten van derden

1.13.1 Een persoon die geen partij is van dit contract heeft geen rechten op grond van of in verband ermee.

1.14 Toepasselijk recht en jurisdictie

1.14.1 Dit contract en alle geschillen of vorderingen die voortvloeien uit of in verband hiermee of het onderwerp ervan worden beheerd door en geïnterpreteerd in overeenstemming met de wet van XXX.

1.14.2 Partijen komen onherroepelijk overeen dat de rechtbanken van XXX de exclusieve jurisdictie hebben om geschillen of vorderingen te beslechten die voortvloeien uit of in verband staan met dit contract of zijn onderwerp te regelen.

Overeengekomen op <DATUM>

Naam ... .. Functie ... ..
(Namens <EINDGEBRUIKER>)

Naam ... .. Functie ... .. (Namens
<LEVERANCIER>)